



Accountantsverslag 2024

Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen

7 mei 2025



Aan het bestuur van de
gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsorganisatie De Wolden
Hoogeveen
Raadhuisplein 24
7901 BW HOOGEVEEN

Onderwerp

Accountantsverslag 2024

Datum

7 mei 2025

Ons kenmerk

25058725A8/BF

Behandeld door

drs. V.V. Jongbloed RA
Audit director
vjongbloed@deloitte.nl

B.K. Bakker RA
Senior manager
kbakker@deloitte.nl

N. Frankena MSc
Junior manager
nfrankena@deloitte.nl

J. Winia MSc
Junior manager
jawinia@deloitte.nl

Geachte leden van het bestuur,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (hierna: Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen). Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie van de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen. Bij deze jaarrekening hebben wij op 7 mei 2025 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 14 oktober 2024. Wij hebben de inhoud van dit verslag op 3 april jl. besproken met de controller en medewerkers van het team rapportages.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. V.V. Jongbloed RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte Accountants B.V.
Audit & Assurance Audit
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Inhoudsopgave

	<u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	4
	• <u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	5
	<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	6
	• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	7
	<u>Bevindingen jaarrekening</u>	10
	• <u>De financiële positie van uw gemeenschappelijke regeling</u>	11
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	14
	<u>Interne beheersing</u>	19
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	20
	<u>Bijlagen</u>	21
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	22
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	23
	• <u>Bijlage A4 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	24
	• <u>Bijlage B - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	25

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole





Kernpunten van de jaarrekeningcontrole



In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de jaarrekeningcontrole overzichtelijk weergegeven. Deze kernpunten lichten wij in het vervolg van dit accountantsverslag nader toe. De onderwerpen linken dan ook door naar de verdiepende teksten en zijn te raadplegen door op de categorie of het onderwerp te klikken.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
Algemeen	1. Controleverklaring 2. Fraude	1. Wij hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarstukken 2024 verstrekt. 2. Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen heeft een actuele frauderisicoanalyse (begin 2025).
Financiën	1. Begrotingsmethodiek 2. Kwaliteit jaarstukken	1. De gehanteerde begrotingsmethodiek leidt tot (acceptabele) onrechtmatigheden. 2. De algehele kwaliteit van de (concept)jaarstukken is sterk verbeterd ten opzichte van eerdere jaren.
Aandachtspunten jaarrekening	1. Naleving Europese aanbestedingswet 2. Beleid rondom verlof- en plusuren	1. Wij constateren een toename in de onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de wetgeving inzake de Europese aanbestedingen. Tevens is het aantal nieuwe fouten toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Wij benadrukken het belang van de tijdige implementatie, waar de organisatie zelf ook op inzet, van de door het bestuur aangedragen maatregelen in de reactie van de management letter om de toekomstige fouten te verminderen. 2. Een beleid rondom de omgang met verlof- en plusuren ontbreekt met het risico op een stuwmeer aan verlof- en plusuren. Uw organisatie is in gesprek met de ondernemingsraad om tot een beleid te komen.



Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole





Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording.
- De directie heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording rechtmatigheidsfouten gerapporteerd hoger dan de verantwoordingsgrens.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 0,93 miljoen respectievelijk € 2,80 miljoen.
- Naast onze opdrachtbevestiging zijn het Bado en controleprotocol dat door het bestuur is vastgesteld d.d. 5 december 2023 bepalend (geweest) voor onze controle.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Welke verbeteringen zien wij?

Wij zien dat uw gemeenschappelijke regeling de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd:

- Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen. Wij hebben ervaren dat de onderlinge samenwerking is verbeterd. Hierdoor is het opstel- en controleproces ook efficiënter en effectiever verlopen dan in eerdere jaren.
- De organisatie heeft wederom goede stappen gezet om het afgesproken 'first time right principe' te vergroten. Wij zien dat de controle soepelere is verlopen dan eerdere jaren.
- De algehele kwaliteit van de (concept)jaarstukken is sterk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren. De jaarstukken voldeden aan de verslaggevingsvereisten en bevatten een beperkt aantal aanpassingen ten opzichte van de conceptversie. Tevens heeft de scheiding tussen het opstellen en controleren (inclusief finale beoordeling) van de jaarstukken de kwaliteit sterk verhoogd.

Welke aandachtspunten zien wij?

Naast bovenstaande verbeteringen, onderkennen wij nog de volgende belangrijke aandachtspunten:

- Wij merken op dat de Europese aanbestedingen fouten zijn toegenomen in 2024 door een zevental nieuwe fouten. Op de volgende slide hebben wij de fouten nader toegelicht. Gedurende de afgelopen jaren zijn diverse aanscherpingen doorgevoerd in de interne beheersingsmaatregelen en de verwachting was dat de fouten in de toekomst zouden afnemen. De organisatie heeft een project onderhanden om de inkoopfunctie te verbeteren, waarbij de migratie van de financiële administratie met de nieuwe modules inzake contractbeheer en verplichtingenadministratie cruciaal zijn. Het is noodzakelijk om het project tijdig af te ronden om een dusdanige stijging, zoals in het boekjaar 2024, van Europese aanbestedingen fouten te voorkomen voor 2025.
- Voor de voorziening verlofsparen is een stijging geconstateerd doordat de bovenwettelijke verlofuren zijn toegenomen. Uw organisatie beschikt niet over een beleid rondom de omgang met verlof- en plusuren. Hierdoor loopt u het risico dat een stuwmeer aan verlof- en plusuren ontstaat. Met als gevolg dat functionarissen een langere tijd verlof kunnen opnemen, waardoor de interne organisatie onder druk komt te staan. Uw organisatie is in gesprek met de ondernemingsraad en vakbonden om tot een beleid te komen.
- Wij signaleren, net als voorgaand jaar, dat de organisatie moeite heeft om een gedegen overzicht inzake meerjarige verplichtingen op te stellen. Het inzicht in de meerjarige verplichtingen is weliswaar vergroot door het gebruik van het contractenregister en de reeds opgenomen verantwoording van voorgaand jaar. Echter, hebben wij dit jaar afwijkingen geconstateerd bij de verantwoording van nieuwe overeenkomsten. Een aandachtspunt betreft de volledigheid en de nauwkeurigheid van de data in het contractenregister.





Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Frauderisico's en Fraude(risicoanalyse)

- Wij hebben één frauderisico onderkent voor onze controle, namelijk het frauderisico gericht op het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management. Vanuit de controlestandaarden, die voor ons als controlerend accountant gelden, wordt de beheersing van memoriaalboekingen ('handmatige journaalposten') altijd als een significant risicogebied beschouwd, omdat deze een manier kunnen zijn voor het management om de interne beheersing te doorbreken. Bij de controlewerkzaamheden ten aanzien van het voorgenoemde frauderisico zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.
- Wij hebben kennis genomen van de geactualiseerde frauderisicoanalyse van uw gemeenschappelijke regeling. Met deze analyse heeft de gemeenschappelijke regeling aangetoond zich bewust te zijn van mogelijke frauderisico's. Wij constateren dat risicogerichte maatregelen worden en zijn getroffen. In de frauderisicoanalyse maakt uw organisatie een afweging inzake de omvang van een mogelijke afwijking en de waarschijnlijkheid dat dit ook plaatsvindt. Hierbij wordt het risico ook gekoppeld aan de relevante bewering van het risico. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling binnen de frauderisicoanalyse. Hierbij is het raadzaam om de overwegingen van de inschatting (hoog, middel of laag) ook te documenteren.
- Tevens hebben wij als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat binnen uw organisatie op een adequate wijze opvolging wordt gegeven aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2024 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.

Opstel- en controleproces

In het proces en opstel- en controledossier zijn een aantal belangrijke verbeteringen gerealiseerd, zoals de toepassing van het vier-ogen principe voor de jaarrekeningposten, inclusief de onderbouwing. Tevens is de kwaliteit van de (concept)jaarstukken verbeterd door een aansluiting met de verslaggevingsvereisten met behulp van het gebruiken van het modelrapport en een interne scheiding tussen het opstellen en controleren van de jaarstukken. Hierdoor is controle efficiënter en effectiever verlopen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 stelt uw gemeenschappelijke regeling zelf een rechtmatigheidsverantwoording op. Deze verantwoording ziet toe op een drietal criteria, namelijk het voorwaarden criterium, begrotingscriterium en M&O criterium. Van deze verantwoording wordt de getrouwheid vastgesteld door de accountant. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording conform het modelrapport is opgesteld. De conclusie van de verantwoording is dat uw gemeenschappelijke regeling onrechtmatig heeft gehandeld voor een bedrag van circa € 6,7 miljoen, wat voornamelijk bestaat uit overschrijdingen op de begrote lasten die acceptabel zijn (€ 4,9 miljoen) en de fouten in de naleving van de Europese Aanbestedingswetgeving die niet-acceptabel zijn (€ 1,8 miljoen).

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Wij constateren een toename van onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels ten opzichte van 2023. Uit de controle 2024 is een rechtmatigheidsfout gebleken van in totaal circa € 1.803.000 (2023 € 742.000). In het boekjaar 2024 is sprake van een doorlopende fout van € 443.000, welke toeziet op vier crediteuren. Daarnaast zijn voor zeven crediteuren nieuwe fouten geconstateerd met een omvang van circa € 1.360.000. Deze fouten zijn een gevolg van onrechtmatige verlengingen c.q. niet tijdig stop zetten van contracten of het onjuist gebruik maken van de regeling inzake vrijwillige transparantie (betreft een afwijking met een waarde van € 549.000), waardoor de drempelwaarde voor Europese Aanbestedingen is overschreden. Wij dringen erop aan, met behulp van het bestaande contractenregister en de overige bestaande interne beheersingsmaatregelen inzake Europese Aanbestedingen, de contracten en bestedingen ten aanzien van deze contracten nauwlettend te monitoren om soortgelijke fouten in de toekomst te voorkomen.

De procedure rondom vrijwillige transparantie bij gunning kan ingezet worden indien een organisatie niet zeker is of zij zich terecht beroepen op een uitzonderingsbepaling binnen de wet- en regelgeving. Echter, is het alleen toepassen van deze procedure niet afdoende om een overeenkomst rechtmatig af te sluiten gezien dit het non-discriminatie verbod niet afdekt. Het kunnen aantonen dat sprake is van een uitzondering vanuit de wet- en regelgeving is cruciaal bij het toepassen van deze procedure. Hierbij is het noodzakelijk ook juridisch advies in te winnen om zekerheid te krijgen over de juiste naleving van de aanbestedingswet.

Wij merken op dat de dossiervorming onderliggend aan de uitgevoerde spendanalyse is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Hierbij bevatten de onderliggende dossier een meer volledige aanlevering van de benodigde documenten voor de controle.





Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen



Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2024 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u gedeeld in de vorm van de managementletter. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.
- Wij hebben in 2024 proceswerkzaamheden rondom uw IT-omgeving uitgevoerd, waarover wij op 13 januari 2025 aan u hebben gerapporteerd in de vorm van de managementletter. Als gevolg van het (vooralsnog) onvoldoende opvolgen van de aanbevelingen op dit gebied hebben wij voor de jaarrekeningcontrole niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Kwaliteit verslaggeving

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Wij concluderen dat een kwaliteitsslag is gerealiseerd ten opzichte van voorgaande jaren en een duidelijke verbetering zichtbaar is. De jaarstukken voldoen aan de verwachtingen en de verslaggevingsvereisten.

Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage B is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.



Bevindingen jaarrekening





Ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw organisatie

De vermogenspositie van uw organisatie is licht toegenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenschappelijke regelingen en gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2024 bedraagt € 364.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 364.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 nihil is. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 6,57% van het balanstotaal (ultimo 2023: 5,82%) en bestaat grotendeels uit de bestemmingsreserve “nog uit te voeren taken” ad € 1.353.000 en daarnaast uit de bestemmingsreserve “kwaliteitsontwikkeling SWO” ad € 211.000.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeenschappelijke regeling een gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door het bestuur genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeenschappelijke regeling hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1.000)	2024	2023	2022	2021	2020
Eigen vermogen per 1 januari	1.200	1.177	2.073	1.203	501
Tussentijdse resultaatbestemming	364	23	-/- 896	870	-/- 190
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0	892
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	364	23	-/- 896	870	702
Eigen vermogen per 31 december	1.564	1.200	1.177	2.073	1.203

Exploitatieresultaat (x € 1.000)	
Totale baten	93.175
Totale lasten	-/- 92.811
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	364
Af: stortingen in reserves	-/- 603
Bij: onttrekkingen aan reserves	239
Saldo mutaties reserves	-364
Gerealiseerd resultaat	0



Ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw organisatie

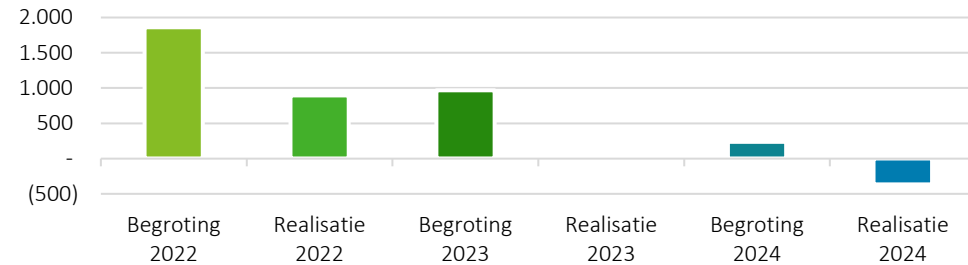
Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2024 sluit met een nihil gerealiseerd resultaat. Dit resultaat komt door de werkwijze die het bestuur met de deelnemende gemeenten heeft afgesproken. Namelijk in het boekjaar worden eventuele saldi verrekend met de deelnemende gemeenten volgens de vastgelegde verdeelpercentages, derhalve volgt in beginsel nooit een gerealiseerd resultaat anders dan nihil.

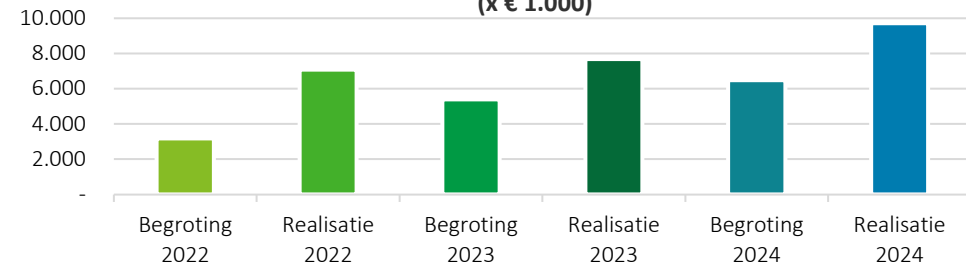
De begroting is voor uw gemeenschappelijke regeling een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee het bestuur de financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen de directie haar beleid en doelen kan realiseren. Het bestuur heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde taken. Dit was met name een uitdaging door de krapte op de arbeidsmarkt en extra taken als gevolg van externe ontwikkelingen, zoals de Rusland-Oekraïne crisis. De omvang van de reserve “nog uit te voeren taken” ad afgerond € 1,4 miljoen (per ultimo 2023 € 1 miljoen) is toegenomen met € 364.000, wat betekent dat uw organisatie minder van de gestelde taken voor boekjaar heeft uitgevoerd en meer overhevelt naar het volgende jaar (in vergelijking met vorig jaar).

Wel constateren wij zowel bij de baten en lasten omvangrijke verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie. Een oorzaak hiervan is dat niet voor alle, bij uw organisatie bekende ontwikkelingen gedurende het jaar, ook begrotingswijzigingen zijn doorgevoerd. In dit licht adviseren wij u dit nader te onderzoeken en eventueel maatregelen te nemen om de voorspellende waarde van de begroting van de baten en lasten en de realisatie ervan dichterbij elkaar te brengen.

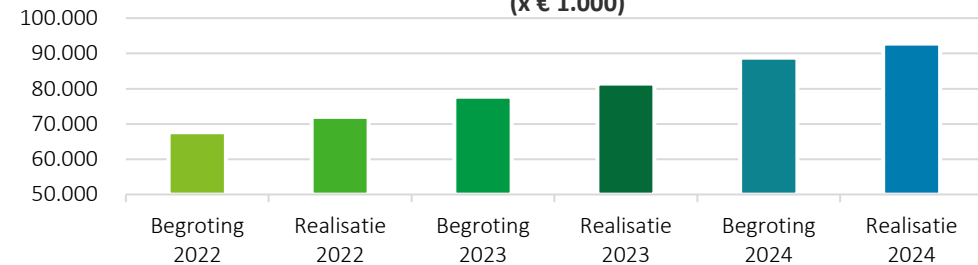
Saldo baten en lasten
Begroting na wijziging vs realisatie (x € 1.000)



Baten Programma Bedrijfsvoering
Begroting na wijziging vs realisatie (excl. Mutaties reserves)
(x € 1.000)



Lasten Programma Bedrijfsvoering
Begroting na wijziging vs realisatie (excl. Mutaties reserves)
(x € 1.000)



Accountantsverslag 2024

25058725A8/BF/12





Ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw organisatie

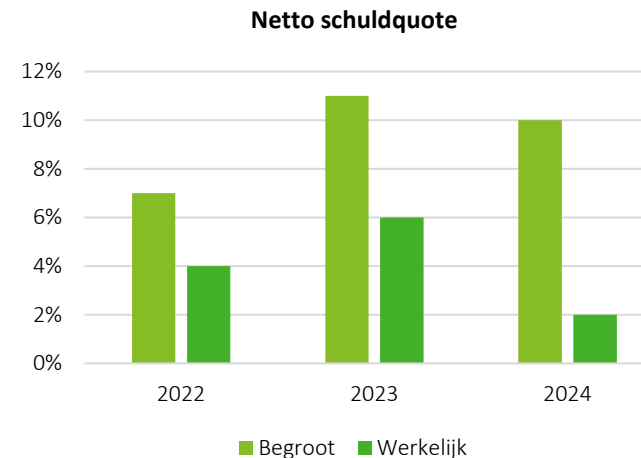
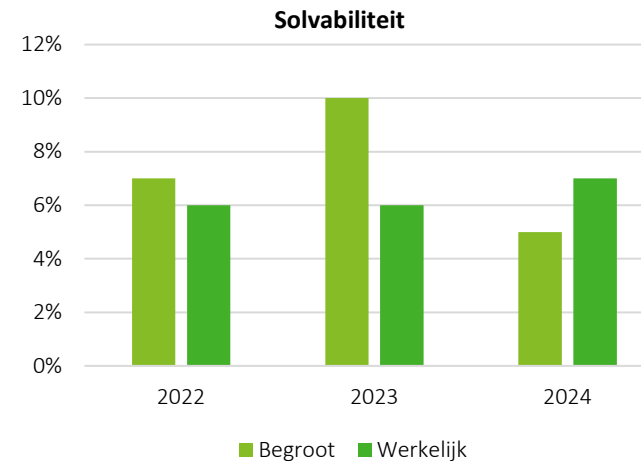
Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de organisatie. Bij de oprichting van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemende gemeenten is afgesproken dat de deelnemende gemeenten eventuele tekorten voor haar rekening neemt en de gemeenschappelijke regeling geen weerstandsvermogen vormt. Dit leidt er toe dat de solvabiliteit in vergelijking met andere gemeenschappelijke regelingen c.q. gemeenten erg laag is. Vergelijking met de norm van de VNG is bijvoorbeeld eveneens niet van toepassing.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. De mutatie tussen de begroting en de realisatie van de netto schuldquote wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere gerealiseerde baten ten opzichte van de primitieve begroting. Uw organisatie heeft diverse begrotingswijzigingen doorgevoerd waarmee (gedeeltelijk) rekening is gehouden met de stijging van de baten. Tevens wordt de mutatie veroorzaakt door een stijging van de schulden met € 1,5 miljoen en een daling van de vorderingen van € 3,7 miljoen.

Kengetallen voor Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen (begroot en werkelijk over de periode 2022-2024)





Belangrijkste bevindingen en aangelegenheden



Voorziening verlofsparen

Uw organisatie heeft deze voorziening onderbouwd met behulp van een specificatie en onderliggende brondocumentatie. Wij kunnen instemmen met de verantwoorde voorziening verlofsparen.

U heeft vastgesteld dat geen sprake is van een gelijkblijvend volume van de verlofuren. Dit dient jaarlijks vastgesteld te worden, gezien voor het deel met een gelijkblijvend volume geen voorziening gevormd mag worden.

Wij merken op dat een formeel beleid omtrent de omgang met verlof- en plusuren niet aanwezig is binnen uw organisatie. Uw organisatie is in gesprek met de ondernemingsraad en vakbonden om tot een beleid te komen. U loopt zonder een beleid het risico dat een zogenaamd stuwmeer aan verlofuren wordt gecreëerd binnen de organisatie. Hierdoor valt niet in te schatten of dit leidt tot een uitbetalingsverplichting of een verplichting tot toekenning van verlof. Tevens kan het stuwmeer druk opleveren op de interne organisatie indien een functionaris voor een langere periode het gespaarde verlof opneemt.

De voorziening is in 2024 toegenomen met € 0,77 miljoen (2023: € 1,26 miljoen) resulterend in een saldo van € 2,83 miljoen (2023: € 2,07 miljoen). De toename ziet met name toe op door de stijging van de uurtarieven (CAO-gerelateerd) en de toename van de in 2024 opgebouwde uren.

Wij adviseren een formeel beleid op te stellen omtrent de omgang met verlof- en plusuren. Aanvullend is het raadzaam een afbouwregeling op te stellen voor medewerkers met een relatief hoog uur-saldo..





Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarstukken 2024 heeft de directie voor het tweede jaar een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid).

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via het controleprotocol heeft het bestuur de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens voor fouten bedraagt 1% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en voor onzekerheden 3%. De rapporteringsgrens is gelijk aan de verantwoordingsgrens. De verantwoordingsgrens heeft de directie gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van de directie waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van de directie in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijken onrechtmatigheden welke de verantwoordingsgrens te boven gaan. In de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de niet acceptabele onrechtmatigheden nader toegelicht.

Normenkader

De directie heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Het normenkader 2024 is door het bestuur vastgesteld in haar vergadering d.d. 19 december 2024. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor de directie om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

In de financiële verordening zijn specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop de directie om dient te gaan met begrotingsafwijkingen. Deze komen hierna nader aan bod.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, laste en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop het bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Het bestuur en de directie hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat de directie deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Dit is door de gemeenschappelijke regeling op juiste wijze toegepast in de jaarstukken 2024.

De totale lastenoverschrijding van de programma's en investeringsbudgetten bedraagt € 4,9 miljoen. Op basis van de afspraken tussen de directie en het bestuur is dit hele bedrag als acceptabel aan te merken.

Bovenstaande onrechtmatigheden zijn aangemerkt als acceptabel omdat deze tijdig zijn gemeld aan het bestuur en omdat deze passen binnen het bestaande beleid van de gemeenschappelijke regeling.

Wij hebben vastgesteld dat de directie specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde controle op programmaoverschrijdingen en controle op kredietoverschrijdingen.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenschappelijke regelingen stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben we onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop de directie deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

Aanbestedingen

Uw organisatie voert in het kader van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit, die in samenspraak met ons tot stand komt en waarbij de organisatie voorbereidende werkzaamheden uitvoert op basis van onze selecties. Wij constateren dat de kwaliteit van de spendanalyse, als onderdeel van de interne controle, gedegen is. Wij hebben één additionele rechtmatigheidsfout geconstateerd dan degene die reeds door uw organisatie aan ons zijn gecommuniceerd.

Wij constateren over 2024 een aannemelijke toename in de omvang van de onrechtmatigheden door het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Uit de controle blijkt een rechtmatigheidsfout van circa € 1,8 miljoen (2023 fout van € 0,7 miljoen).

Een bedrag aan onrechtmatigheden over 2024 van circa € 0,4 miljoen heeft betrekking op fouten in de naleving van de Europese aanbestedingsregels die in voorgaande jaren zijn gemaakt, en waarvan de bestedingen nog doorlopen in het huidige boekjaar.





Rechtmatigheidsverantwoording

Aanbestedingen (vervolg)

Het bedrag aan nieuwe onrechtmatigheden over 2024 bedraagt € 1,4 miljoen. Dit heeft betrekking op zeven crediteuren waarbij sprake is van onrechtmatige inkopen. Gezien de omvang van de contracten had Europese Aanbesteding moeten plaatsvinden. De oorzaak van de onrechtmatige contracten ziet veelal toe op het niet tijdig stopzetten van contracten c.q. een bewuste keuze van het bestuur in uitzonderingsgevallen.

Op basis van de fouten constateren wij, zoals wij ook hebben gedaan tijdens onze interim-controle, dat de preventieve interne beheersingsmaatregelen (nog) niet van voldoende niveau zijn om dergelijke rechtmatigheidsfouten te voorkomen.

Wel hebben wij samen met uw organisatie geconstateerd dat de interne beheersingsmaatregelen gedurende 2022 en 2023 zijn aangescherpt naar aanleiding van de bevindingen in voorgaande jaren. Ook het in 2022 afgesloten overkoepelende contract voor inhuur van personeel waarborgt dat fouten met betrekking tot inhuur in de toekomst voorkomen kunnen worden.

Uw verwachting is dat naar aanleiding van deze acties de onrechtmatigheden in de toekomst verder zullen afnemen. Wij zullen hierover rapporteren tijdens de controle over boekjaar 2025.

Procedure vrijwillige transparantie bij gunning (raam)overeenkomst

Dit jaar heeft uw organisatie een aantal keer gebruikt gemaakt van de procedure vrijwillige transparantie bij de gunning van een (raam)overeenkomst. Deze procedure biedt de mogelijkheid, indien sprake is van een uitzonderingsbepaling, om zekerheid te krijgen dat de organisatie terecht gebruik maakt van deze uitzondering. Indien geen andere partij zich meldt, kan een organisatie zich beroepen op een uitzonderingsbepaling.

Hierbij is het van belang dat u kunt onderbouwen waarom sprake is van een uitzondering, zoals het feit dat het een cruciaal systeem betreft waar de organisatie niet zonder kan of bijvoorbeeld de continuïteit van dienstverlening beïnvloed.

Deze werkwijze is gehanteerd voor het verlengen van de overeenkomst inzake de financiële administratie. Hierbij heeft de organisatie aangetoond, middels een extern juridisch onderzoek, dat de technische verwevenheid dusdanig hoog is dat de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt bij een gunning aan een andere partij. Bij de procedure vrijwillige transparantie bij gunning zijn geen bezwaren naar voren gekomen.

Een dusdanige constructie is ook gehanteerd voor een ander gegunde dienst. Echter, kon hierbij niet worden onderbouwd dat sprake is van een uitzonderingsbepaling. Het alleen toepassen van deze procedure is niet afdoende om een overeenkomst rechtmatig af te sluiten gezien dit het non-discriminatie verbod niet afdekt. Hierdoor is deze overeenkomst in het geheel als onrechtmatig aangemerkt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het criterium Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) vormt een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeenschappelijke regeling. Dit criterium richt zich op het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet en regelgeving. De Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen heeft verschillende verordeningen waarin diverse aspecten vanuit M&O zijn opgenomen. Voor het boekjaar 2024 zijn geen onrechtmatigheden geïdentificeerd met betrekking tot het M&O criterium.

Proces

Voorgaand jaar hebben wij in het accountantsverslag gerapporteerd over verbetermogelijkheden voor het proces omtrent de rechtmatigheidsverantwoording. Met name ten aanzien van de diepgang van de onderbouwingen in de memoranda en het borgen van het opstelproces in de interne organisatie. Uw organisatie heeft dit jaar zelfstandig de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld en heeft daarmee op een juiste wijze opvolging gegeven aan dit advies. Hierbij merken wij tevens op dat de onderbouwingen binnen de memoranda inhoudelijk op het juiste niveau zijn.





Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door de directie van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met het bestuur. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In ons accountantsverslag van voorgaande jaren hebben wij uitgebreid gerapporteerd over fraude en integriteit. De interne frauderisicoanalyse is op 13 februari 2025 vastgesteld. Hiermee is onze aanbeveling de frauderisicoanalyse te actualiseren opgevolgd. In de geactualiseerde analyse wordt ingegaan op de inschatting van de waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet en de gerelateerde omvang. Tevens is een koppeling gemaakt met de relevante bewering. Om de frauderisicoanalyse nog verder te verbeteren is het raadzaam de afwegingen zichtbaar te documenteren.

Werkzaamheden fraude

Wij hebben ten behoeve van onze controle van de jaarrekening met betrekking tot het – vanuit onze beroepsgroep – voorgeschreven frauderisico op 'management override of controls' aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Dit frauderisico kan zich (met name) voordoen in de handmatige journaalposten (memoriaalboekingen).

Onze werkzaamheden zien derhalve toe op data-analyse-werkzaamheden op de memoriaalboekingen. Wij hebben bij het uitvoeren van onze werkzaamheden geen signalen en/of indicaties dat er sprake is van fraude.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw juridisch controller. Daarnaast hebben wij op basis van onze controle en de besprekingen met de medewerkers binnen uw organisatie geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is dat uw organisatie op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesaties.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de directie, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.





Overige onderwerpen

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rehtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot naleving van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de publicatieverplichtingen van de WNT.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2024, dat op 19 december 2024 ter kennisgeving is aangeboden aan het bestuur. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2024 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
- Het controleprotocol 2023 en verder dat door het bestuur is vastgesteld in haar vergadering d.d. 5 december 2023.

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij hebben van de directie van Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met de directie en het ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeenschappelijke regeling. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeenschappelijke regeling zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2024, onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'.

Wij hebben het door de directie en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn in finale jaarstukken, alsook consistent zijn gebruikt.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2024 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.



Interne beheersing





Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2024

Managementletter 2024, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2024 de interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2024. Deze hebben wij op 12 december 2024 in het BBV met u besproken.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Actualisatie beleidsdocumenten

In de managementletter over 2024 hebben wij gerapporteerd over het feit dat een aantal beleidsdocumenten verouderd zijn. Hierbij heeft u aangegeven hiermee bezig te zijn en de destijds genoemde beleidsdocumenten, controleverordening en nota risicomangement en weerverstandsvormogen, heeft geactualiseerd. Vanuit de jaarstukken blijkt dat nog meerdere beleidsdocumenten en beleidskaders ouder zijn dan de geadviseerde termijn van vier jaar. Dit geldt onder andere voor het treasurystatuut (uit 2015) en het kostenverrekenmodel (uit 2014). Hierbij merken wij op dat het kostenverrekenmodel in 2022 is getoetst door een externe partij, waarbij geen aanpassingen benodigd waren. Wij vragen uw aandacht voor de actualisatie van alle relevante documenten en kaders.

Memoriaalboekingen (significants)

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsproces plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen. Uw organisatie heeft ook aanvullende aandacht voor dit onderdeel in de vorm van een periodieke toetsing.

In onze managementletter hebben wij aan u gerapporteerd dat – conform voorgaande jaren – op de verwerking van de memoriaalboekingen het geautomatiseerde systeem geen onafhankelijke controle af dwingt. Om het risico op ongeautoriseerde boekingen te ondervangen, hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruik gemaakt van een data-analyse tool. Met deze data-analyse hebben wij een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Evaluatie opstel- en controleproces

Net als in voorgaande jaren hebben wij na afronding van de controle over het boekjaar 2023 met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2023 geëvalueerd, en waar nodig aanscherpingen verwerkt in het interne ‘draaiboek’ voor het opstelproces en de gezamenlijke werk- en planningsafspraken voor de jaarrekening. Met deze aanpassingen is het proces verder geoptimaliseerd en is de controle binnen de afgesproken planning afgerond.

Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen. Tevens zien wij een sterke verbetering in het first time right principe. Dit is enerzijds zichtbaar in de kwaliteit van de jaarstukken en anderzijds in de aanlevering van de onderbouwende documentatie. Tevens is de doorlooptijd van de beantwoording van de vragen verkort. Wel zien wij dat de controle van de kostenverdeling veel werkdruk creëert voor zowel de organisatie als voor ons. In de komende evaluatie zullen wij deze onderwerpen met elkaar bespreken, bekijken wat nodig is deze controles soepeler te laten verlopen en mogelijkheden verkennen om deze elementen eerder in het jaar te controleren.

Medio 2025 evalueren wij – mede op basis van de actualisatie van de risicoanalyse voor de jaarrekening 2025 – wederom gezamenlijk het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen in het opstel- en controleproces van de jaarrekening mogelijk zijn.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity behoeft verdere aandacht

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole verkrijgen wij inzicht in de IT-omgeving, risico's en (significante) tekortkomingen. Ook verkrijgen wij inzicht in de opvolging van IT-bevindingen van vorig boekjaar en belangrijkste IT-beheersmaatregelen welke nodig zijn om te steunen op uw IT-omgeving. Voor onze inhoudelijke bevindingen en de resterende aanbevelingen inzake de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking verwijzen wij kortheidshalve naar onze managementletter 2024.

Als gevolg van het (vooralsnog) onvoldoende opvolgen van de aanbevelingen op dit gebied hebben wij voor de jaarrekeningcontrole niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen. Ondanks de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving zijn wij bij de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van de controleaanpak voor de memoriaalboekingen.

Datamigratie

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de aankomende datamigratie voor enerzijds de financiële administratie en anderzijds de administratie voor het sociaal domein.

Fase 1 van de migratie van de financiële administratie is afgerond. De migratie van fase 1 heeft geen effect op de jaarrekening 2024 en onze controle. Tijdens de interim-controle zullen wij de juistheid en volledigheid van de datamigratie controleren. Over de uitkomsten hiervan rapporteren wij aan u in onze managementletter 2025.

Wij hebben vernomen dat de datamigratie voor fase 2 van de financiële administratie en voor de Participatiewet, onderdeel van het sociaal domein, beiden zijn uitgesteld naar een later moment in 2025. Wij zullen in onze managementletter voor het boekjaar 2025 rapporteren over het implementatieproces.



Bijlagen





A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen



In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 934.000.

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	€ 0
Totaal getrouwheidsfouten	€ 0

Wij hebben van de directie een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin de directie het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. De directie heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.





A2 - Onzekerheden in de controle



In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 2.802.000.

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 0

Wij hebben van de directie een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin de directie het bovenstaande heeft bevestigd. De directie heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.



A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om het bestuur in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat het bestuur deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Naar aanleiding van onze controle zijn diverse aanpassingen in de toelichtingen verwerkt, met name in het onderdeel “Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen”.	N.v.t.	N.v.t.





B - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheids-voorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een auditcommissie, overwegen wij ook deze instantie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheids-voorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdsheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en uw organisatie die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan uw organisatie of een bij uw organisatie betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.





Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2025. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.